

ЛЮЧЕНКО А. С.

студентка 1 курсу спеціальності правознавство ЖНАЕУ, м. Житомир,
Україна

ПРОБЛЕМА ПРАВОРОЗУМІННЯ

Праворозуміння це інтелектуальний процес осмислення права, певне його бачення, виражене в конкретних концепціях про його функціонування, що письмово викладені й оприлюднені шляхом опублікування. З давніх часів багато науковців намагалося дати змістовну відповідь на запитання «що таке право?». Актуальність даного дослідження спрямована на з'ясування сутності праворозуміння. Дослідженням цих питань займаються такі науковці, як: А. Бернюков, М. Братасюк, Є. Бурлай, В. Дудченко, М. Козюбра, Л. Луць, П. Рабінович, О. Скакун, С. Сливка, , М. Цвік, В. Шаповал, Б.О. Кістяківський та інші.

Проблема праворозуміння є головною проблемою правознавства, так як від її вирішення залежить розв'язання таких фундаментальних проблем юридичної науки як: проблема джерел права, правотворчості, правосвідомості та правової культури, законності і правопорядку, проблема розуміння сутності держави.

Різноманітність підходів до розуміння права з плином часу не тільки не зникла, а ще більше поглибилася. Зразком може послужити експеримент, проведений відомим французьким журналом з теорії права «Droits», описаний Норбер Рулан у його навчальному посібнику «Історичний вступ до права». Експеримент вказав, що навіть серед 50 авторитетних представників французького правознавства якогось єдиного підходу до визначення права не існує. Запропоновані учасниками експерименту підходи до його розуміння виявилися такими різноплановими, що журналу не вдалося синтезувати їх навіть у декілька основних напрямів. У зв'язку з цим Норбер Руланом, відзначає, що «право – це процес інтелектуальної кваліфікації, а не реальний природний об'єкт а ргіогі» [1, с 95].

Насамперед, для того аби визначити проблему праворозуміння необхідно зрозуміти саме поняття та його основні напрямки, адже не знаючи про що йде мова, неможливо зробити певний висновок. Тож що таке праворозуміння?

На думку К. Г. Волинки, праворозуміння, це процес і результат розумової діяльності людини, спрямованої на пізнання права, його сприйняття (оцінку) і відношення до нього як до цілісного соціального явища. [2, с 90-94].

Існує декілька основних напрямів праворозуміння.

Природно-правова теорія (ідеологічна, аксіологічна). Представники цієї теорії виділяють дві системи права – природне і позитивне. Вона пов'язана з іменами Сократа, Аристотеля, Цицерона, Ульпіана й інших римських юристів. Вони розрізняли право і закон, позитивне і природне право, та стверджували, що

право це те що не можна відняти, тобто це те, що дається природою та є вічним, й не залежним від держави.

Недоліком цієї теорії є те що вона ототожнює право і мораль, допускає доволі вільне тлумачення змісту права і тим самим знижує його можливості, як загального стандарту поведінки учасників суспільного життя, не дає змоги встановити чіткі критерії між правомірним і неправомірним.

Позитивістська теорія права (нормативна). Її представниками є К. Бергбом та Г. Шершеневич. Ця теорія заснована на уявленні про те, що право це сукупність норм, виражених зовні у законах й інших нормативних актах. Тобто позитивістська теорія розглядає право як загальнообов'язкові формально визначені закони які виражають державним чином організовану волю народу та гарантуються і охороняються державою та регулюють суспільні відносини [3, с 141].

Давньоримський вислів зазначає: *ubis societas, ibi jus* – там, де є суспільство, там є і право. Тобто право – це необхідна властивість суспільства, його субстанція).

Отже, проблема праворозуміння є досить складним соціальним явищем, адже право пов'язане з природою людини її інтересами, життєдіяльністю, визначає межі її свободи. Тож за будь-якої теорії праворозуміння є спільним те, що вони мають безпосередній вплив на свободу людини, способи та засоби її визначення та обмеження.

Список використаних джерел:

- 1 Загальна теорія права: підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – 392 с.
2. Волинка К. Г. Теорія держави і права: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. – 240 с.
3. Загальна теорія держави і права / Цвік М.В., Петришин О.В., Авраменко Л.В. – Харків, 2009. – 583 с.